

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

“Tasdiqlayman”
Jizzax davlat pedagogika universiteti
rektori prof.Sh.S.Sharipov
29.02.2024 yil

**5110900 – Pedagogika va psixologiya bakalavriat
ta'lif yo'nalishi bitiruvchilari uchun mutaxassislik fanlaridan**

**YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI
DASTURI**

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar
Ta'lif sohasi: 110000 – Pedagogika
Ta'lif yo'nalishi: 5110900 – Pedagogika va psixologiya

Ushbu dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2009-yil 22-maydagi 160-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida NIZOM" ga asosan ishlab chiqildi.

Mazkur dastur Universitet Kengashining 2024-yil 29-fevraldag'i 7-sonli bayonnomasiga asosan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar

F.A.Raxmatova:	– PhD.dots., Pedagogika ta'limi nazariyasi kafedrasi mudiri
Sh.O'.Kamolova:	– katta.o'q. Umumiy psixologiya kafedrasi mudiri
D.Rasulova	-Pedagogika ta'limi nazariyasi kafedra katta o'qituvchisi

Taqrizchilar:

R.Abdurasulov:	– Umumiy psixologiya kafedrasi p.f.doktori.professor
K.Abrorxonova:	– Nizomiy nomidagi TDPU Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi va psixologiyasi kafedrasi mudiri, PhD.dots.

KIRISH

2023/2024 o'quv yilida bitiruvchilarda O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020-yil 14-avgustda 418-son buyrug'i bilan tasdiqlangan

o‘quv rejasidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan o‘tkaziladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI: o‘tkaziladigan fanlar tarkibi

1. Pedagogika nazariyasi va tarixi (umumkasbiy fanlar)
2. Pedagogik va psixologik fanlarni o‘qitish metodikasi (ixtisoslik fanlar)
3. Psixologiya nazariyasi va tarixi (umumkasbiy fanlar)

“PEDAGOGIKA NAZARIYASI VA TARIXI” O‘QUV FANI BO‘YICHA

Pedagogika fani, uning predmeti, metodologiyasi, ilmiy-tadqiqot obyekti, metodlari.

Ta’limning uzviyligi va uzlusizligi. Uzluksiz ta’lim. Pedagog kadr tavsifnomasi. Pedagogika nazariyasi va tarixi fan sifatida. Pedagogika nazariyasi fanining asosiy kategoriyalari. Pedagogikning asosiy tushunchalari va uning o‘ziga xos jihatlari: ilmiy, protsessual-tavsifiy (tavsiflash, o‘quv jaravonini algoritmlash). Protsessual-harakatli (o‘quv jarayonini amalga oshirilishi).

Rivojlanishning asosiy qonuniyatları.

Shaxsiy rivojlanish jarayoni shaxs shakllanishiga ta’sir etuvchi omillar, muhit, irlsiyat, ta’lim tarbiya, shaxsiy faoliyat rivojlanishning yosh va individual xususiyatlari.

Pedagogikaning rivoji.

“Pedagogika - tushunchasi. “Pedagogika nazariyasi” tushunchasining paydo bo‘lishi. Pedagogikaning tarixiy rivojlanish davrlari. XX asrda pedagogikaning rivojlanishi. Pedagogika rivojining zamonaviy bosqichi. Pedagogik olimlarning «Pedagogika» tushunchasiga ta’riflari.

Pedagogikaning ilmiy asoslari

Pedagogika fanining rivoji, IX-XII asrlarda Sharq Uyg‘onish davrida qomusiy olimlarning pedagogik fikrlari(Xorazmiy, Forobiy, Farg‘oniy, Beruniy, Ibn Sino, Javhariy, Mavriziy, Jurjoniy), XIV-XVI asrlar Temuriylar davrida faoliyat olib borgan mutafakkirlarning pedagogik qarashlari, Buxoro amirligi, Qo‘qon va Xiva xonliklarida ta’lim-tarbiya oid fikrlar, Mahmudxo‘ja Behbudiy, Munavvar Qori, Abdulla Avloniy, Abduqodir Shakuriylarning yangi usul mакtablarini tashkil etishdagi ma’rifatparvarlik xizmatlari va pedagogik qarashlari, O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun”.

Ta’lim jaravonida ta’lim oluvchi shaxs

O‘quvchi shaxsi ta’lim jarayonining obyekti va subyekti sifatida. Shaxs qiyofasining tuzilishi va uning to‘rt darajasi: temperament, psixik jarayonlarning o‘ziga xosligi, tajriba va shaxs yo‘nalganligi. Bilim, ko‘nikma va malakalar (BKM). Aqliy harakat usullari (AHU). Pedagogning innovatsion faoliyati va uning tuzilishi.

Ta’limni tashkil etish shakllari.

Zamonaviy ta’limga asosiy yondoshuvlar. Rivojlantiruvchi ta’lim.Ta’lim turlari (illyustrativ, muammoli, dasturlashtirilgan ta’lim) va shakllarining tavsifi. Ta’limni tashkil etish haqida tushuncha, uning xilma – xil turlari. Innovatsion, masofaviy ta’lim.

Ta’limni tashkil etish shakllari. individual; individual – guruhli; sinf – dars; ma’ruza – seminarli; sinfdan tashqari; auditoriyadan tashqari; maktab va mактабдан ташқари. Darslarni tashkil etishga nisbatan quyidagi didaktik talablar. Darsning maqsadi va vazifalari. Darsning ta’limiy, tarbiyaviy va shaxsni rivojlantiruvchanlik vazifalarining birligi va uzviyligi. Sharq allomalarining ta’lim va tarbiyaga oid qarashlari.

Ta’limni tashxislash.

Ta’lim olganlikni nazorat qilish va tashxislashga qo‘yilgan talablar. O‘qituvchi nazorati va ta’lim oluvchilar faoliyatini baholashning uyg‘unligi. Bilimlarning natijalarini baholashda pedagogik testlarning roli.

“Pedagogika nazariyasi va tarixi” fanidan savollar

1. Pedagogika tarixi fanining maqsad va vazifalari
2. Mahmud Qoshg’ariyning "Devoniy Lugotit-Turk"asarida haqida ma'lumot bering?
- 3.“Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun– Respublikamizda ta’lim-tarbiyani tashkil etish asosi sifatida.
- 4.Chor Rossiyasining ta’lim siyosati. Turkistonda maktablar tizimi.
- 5.Urushdan keyingi yillarda xalq maorifi va pedagogik fikrlar rivoji.
6. Hadis ilmining paydo bo‘lishi. Hadislarning ta’lim-tarbiya tizimiga qo’shgan hissasi.
7. Pedagogika tarixi fani qanday manbalar asosida o’rganiladi?
8. Buxoro amirligi, Qo’qon va Xiva xonliklarida ta’lim-tarbiya masalalari. Maktab va madrasalarda ta’lim mazmuni.
9. Yunon tarixchisi Gerodotning “Tarix” kitobida qadimgi forslar, saklar, massagetlarning ta’lim-tarbiya tarziga oid qanday muhim ma'lumotlar berilgan?
10. Alisher Navoiyning «Mahbubul-qulub», Xusayn Voiz Koshifiyning «Axloqiy Muhsiniy»asarlarida farzand tarbiyasi haqida qanday fikrlar keltirilgan?
11. Qadimgi Rimda pedagogik g‘oyalar rivoji.
12. Turkistonda jadidchilik harakati. Yangi usul maktablarining ochilishi.
13. Movarounnahrda A.Temur tomonidan markazlashgan davlat barpo etilishi va uning fan, madaniyat va ma‘rifat rivojiga qo’shgan hissasi.
14. Beruninyning pedagogik qarashlari
15. Islom dinining tarqalishi va uning ta’lim-tarbiyaga ta’siri.
16. Hadis ilmining paydo bo‘lishi. Imom Ismoil al-Buxoriy va uning «Al-jome’ as-saxix», «Al-adab al-mufrad» asalarida tarbiya masalalari.
- 17.M.Behbudiy, Munavvar Qori Abdurashidxonov, A.Avloniy, Abduqodir Shakuriylarning yangi usul maktablarini tashkil etishdagi ma’rifatparvarlik xizmatlari.
- 18.Rivojlangan davlatlar ta’lim tizimining o’ziga xos jihatlari.
- 19.Forobiyning pedagogik qarashlari va asarlari haqida ma'lumot bering?.
- 20.Y.A.Komenskiyning pedagogika faniga qo’shgan hissasi?
- 21.Chor Rossiyasi bosib olingunga qadar O’rta Osiyodagi maktablarda ta’lim-tarbiya masalalari.
- 22.Ibn Sinoning pedagogik qarashlari

23. A.Temurning fan, madaniyat va ma‘rifat rivojiga qo‘sghan hissasi.
24. Ibtidoiy jamoa davrida mehnat tarbiyasining yuzaga kelishi
25. Pedagogik Kengashning vazifalari haqida ma’lumot bering.
26. Zardushtiylik dinining muqaddas kitobi “Avesto” asarida ta’lim-tarbiyaga oid qanday fikrlar keltirilgan.
27. Ushinskiyning didaktik qarashlari va pedagogik merosi
28. Mirzo Ulug‘bekning ilm-ma‘rifat sohasidagi xizmatlari.
29. Jahon Otin Uvaysiy va uning qizlar maktabi.
30. Muhammad Sodiq Qoshgariyning ilmiy ijodi. “Odob as solihin asarida tarbiya masalalari
31. Ta’lim muassasalarini boshqarish usullari
32. Turkistonda jadidchilik harakati. Yangi usul maktablarining ochilishi.
33. Al-Xorazmiyning ilmiy merosi va uning didaktik qarashlari.
34. Imom Ismoil al-Buxoriyning hayoti va ijodi haqida ma’lumot bering?
35. Yusuf Xos Xojib va Kaykovus asarlarida ta’lim-tarbiya masalalarining yoritilishi.
36. Makarenkoning pedagogik asarlari va uning pedagogik qarashlari.
37. Z.M.Boburning pedagogik qarashlari
38. Urushdan keyingi yillarda xalq maorifi va pedagogik fikrlar rivoji.
39. Al-Forobiyning ijtimoiy-pedagogik qarashlari va uning ilmiy pedagogik merosi.
- 40.Qadimgi Yunoniston faylasuflari tarbiya to‘g‘risida
- 41.Zardushtiylik dinining muqaddas kitobi “Avesto” asarida ta’lim-tarbiyaga oid qanday fikrlar keltirilgan
42. Sharq uyg‘onish davri va unda ta’lim-tarbiya masalalari.
43. Mashxur muxanddislardan biri vatandoshimiz Abu Iso at-Termiziy hayoti va faoliyati.
44. Qadimgi Yunoniston va Rim davlatlarida ta’lim-tarbiya.
45. Navoiyning o‘qituvchi (mudarris) to‘grisidagi fikrlari
46. Mustaqil O‘zbekistonda ta’lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar
47. Ulug‘bek davrida maktab islohoti qanday amalga oshirilgan?
48. Yangi usul maktablarida ta’lim mazmuni
49. Tasavvuf ilmining paydo bo‘lishi.
50. Alisher Navoiyning «Mahbubul-qulub» asarining ta’lim-tarbiya sohasidagi o’rni
51. Maktab va madrasalarda ta’lim mazmuni.
52. Abdulla Qodiriy ijodiy merosining tarbiyaviy ahamiyati.
- 53.Yangi tahrirdagi “Ta’lim to‘g‘risida”gi qonunga kiritilgan o’zgarishlar.
54. Zahiriddin Muhammad Boburning ta’lim-tarbiya sohasidagi xizmatlari.
- 55.M.Qoshg’ariyning «Devonu lug’atit turk»asari haqida ma’lumot bering?
- 56.Ishoqjon Ibratning pedagogik qarashlari
57. Temuriylar davrida ta’lim-tarbiya va pedagogik fikrlar taraqqiyoti.
58. O’quvchilar bilimini nazorat qilish tamoyillari haqida ma’lumot bering
59. Beruniyning ilmiy merosi va uning pedagogika fani taraqqiyotidagi o’rni.
- 60.Eng qadimgi davrlardagi pedagogik g’oyalar singdirilgan yodgorliklar.
61. A.Navoiyning asarlarida tarbiya va insonparvarlik masalalari qanday yoritilgan.
62. Qadimgi Sparta tarbiya va ta’lim tizimi haqida ma’lumot bering?
63. K.D.Ushinskiyning dars hamda ta’lim metodikasi to‘g‘risidagi fikrlari.

64. Xalq og'zaki ijodi na'munalarida mehnatsevarlik tarbiyasi.
65. Pedagogika nazariyasи va tarixi fanining asosiy maqsadi va vazifalari
- 66.O'rxun-Enasoy yodgorliklarining pedagogika tarixidagi o'rni?
- 67.Qadimgi davrlarda yozuvning paydo bo'lishi haqida ma'lumot bering.
- 68.Abdurahmon Jomiy, A.Navoiy, Jaloliddin Davoniylarning ta'limiy-ahloqiy meroslari.
69. Amir Temur amal qilgan axloqiy sifatlar haqida ma'lumot?
70. Mustaqillik yillarida pedagogik fikrlar taraqqiyoti
71. Turkistonda jadidchilik harakati. Jadidchi olimlarning ta'lim-tarbiya borasida olib borgan faoliyatlar.
- 72.1945-1990 yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimi va pedagogika fani rivoji.
73. Tarbiya qonuniyatlar haqida ma'lumot bering.
74. Abdurahmon Jomiyning hayoti va faoliyati.
75. Eng qadimgi davrlardan VII asrgacha ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar.
76. Turkistonda jadidchilik harakati.Jadidchi olimlarning ta'lim-tarbiya sohasida olib borishgan faoliyatlar.
77. Sh.Mirziyoyevning ta'lim sohasidagi islohotlari
78. Turkistonda rus maktablarining ochilishi
79. Temuriylar davrida ta'lim-tarbiya va pedagogik fikrlar taraqqiyoti.
80. Ibn Sino pedagogik qarashlarining bugungi kundagi ahamiyati
81. Fransiyada ta'lim tizimi haqida ma'lumot bering.
82. Abdulla Avloniyning pedagogik faoliyati va ta'lim-tarbiya haqidagi qarashlari
- 83.Chor Rossiyasi bosib olingunga qadar O'rta Osiyodagi maktablar faoliyati.
- 84.Qadimgi Yunoniston va Rim davlatlarida ta'lim-tarbiya.
85. Koreya davlatining ta'lim tizimi va uning o'ziga xosliklari
86. Musulmon maktablari va unda ta'lim-tarbiya mazmuni.
87. Navoiy asarlarida yoritilgan ahloq-odob masalalari.
- 88.Beruniyning ilmiy merosi va uning pedagogika fani taraqqiyotidagi o'rni.
89. IX-XII asrlar.Sharq Uyg'onish davrida pedagogik fikrlarning rivojlanishi.
- 90.Ilm-fan va madaniyatga hissa qo'shgan Temuriylar haqida ma'lumot bering?
91. Abdulla Qodiriy ijodiy merosining tarbiyaviy ahamiyati
92. Qadimgi Yunonistonda pedagogik fikrlar rivoji.
93. Al-Xorazmiyning ilmiy merosi va uning didaktik qarashlari.
94. Iqtisodiy rivojlangan davlatlar ta'lim tizimi va ularning o'ziga xosliklari.
- 95.Pedagogikaning asosiy kategoriya va tushunchalari.
- 96.Ta'limda onglilik va faollik tamoyillari haqida ma'lumot bering
- 97.Tarbiya jarayonining qonuniyatlar haqida ma'lumot bering.
- 98.Tarbiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari haqida ma'lumot bering.
- 99.Ekologik madaniyatni shakllantirish qaysi davrdan boshlab olib borilishi maqsadga muvofiq deb hisoblaysiz?
- 100.Ilmiy-pedagogik tadqiqot metodlariga tavsif.
- 101.Ta'lim vositalari haqida ma'lumot bering
- 102.Jamoaviy tarbiya haqida tushuncha bering.
- 103.O'quvchilarni vatanparvarlik va baynalminallik ruhida tarbiyalash haqida ma'lumot bering.

- 104.Jismoniy tarbiya va boshqa tarbiya turlarining bog'liqligi nimalarda namoyon bo'ladi?
- 105.O'qituvchi haqida tushuncha. O'qituvchi shaxsiga qo'yilgan talablar.
- 106.Ta'limning tarbiyalovchilik xarakteri deganda nimani tushunasiz?
- 107.Tarbiya jarayonining tamoyillarini sanab bering.
- 108.Maktabda axloqiy tarbiyani amalga oshirish yo'llari haqida ma'lumot bering.
- 109.Axloqiy ong va axloqiy madaniyat tushunchalariga izoh bering.
- 110.Demokratik jamiyatda pedagoglik kasbi.
- 111.Jamoaning o'ziga xos xususiyatlari haqida ma'lumot bering.
- 112.Ta'lim tamoyillari haqida ma'lumot bering.
- 113.Estetik tarbiyaning maqsad va vazifalari nimalardan iborat.
- 114.Mehnatning tarbiyalovchilik xarakteri deganda nimalar tushuniladi?
- 115.O'qituvchilik kasbining bugungi kundagi ahamiyati va roli.
- 116.Ta'lim qonuniyatlari haqida ma'lumot bering
- 117.Yuksak darajada uyushtirilgan jamoa o'zida qanday xususiyatlarni namoyon etadi?
- 118.O'quvchilarni estetik tarbiyalashning ahamiyati nimalarda aks etadi?
- 119.Axloqiy ong va axloqiy madaniyat tushunchalariga ta'rif bering.
- 120.Shaxs haqida tushuncha. Shaxs rivojlanishi.
- 121.Ta'lim olganlikni tashxis etish jarayoni haqida ma'lumot bering
- 122.O'quvchilarni jamoa ruhida tarbiyalashning pedagogik omillari.
- 123.O'quv mehnatining mazmunini izohlang.
- 124.Shaxs rivojlanishining omillari.
- 125.Ta'limni tashkil etish shakllari haqida ma'lumot bering
- 126.Jamoaning tarkib topishi va rivojlanish bosqichlari.
- 127.Huquqiy madaniyat qanday omillar asosida shakllanadi?
- 128.Bola shaxsi tarbiya ob'yekti va sub'yekti sifatida.
- 129.Bolalar jamoasi rivojlanishining birinchi bosqichi haqida ma'lumot bering.
- 130.Jismoniy tarbiyaning asosiy maqsadi nimalarda aks etadi?
- 131.O'quvchilarning mustaqil fikrlash jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi omillarni sanab bering.
- 132.Ta'lim tizimlariga umumiy tavsif. Yaxlit pedagogik jarayonning mohiyati.
- 133.Shaxs shakllanishida biologik omillarning o'rni
- 134.Bolalar jamoasi rivojlanishining ikkinchi bosqichi haqida ma'lumot bering.
- 135.O'quvchilarda ekologik madaniyatni yuksaltirishda asosan nimalarga e'tibor qaratilishi lozim deb hisoblaysiz?
- 136.Aqliy tarbiyaning asosini nimalar tashkil qiladi.
- 137.Pedagogik jarayon yaxlit hodisa sifatida.
- 138.Shaxs shakllanishida muhitning o'rni haqida
- 139.Bolalar jamoasi rivojlanishining uchinchi bosqichi haqida ma'lumot bering.
- 140.Jismoniy madaniyat mazmuniga nimalar kiradi.
- 141.Xalq pedagogikasida tarbiya metodlari qo'llanilishining bugungi kundagi ahamiyati nimalarda namoyon bo'ladi?
- 142.Ta'lim nazariyasi (didaktika) pedagogikaning tarkibiy qismi sifatida.
- 143.Muammoli darslar va ularga qo'yiladigan talablar haqida ma'lumot bering.

- 144.Bolalar jamoasi rivojlanishining to'rtinchi bosqichi haqida ma'lumot bering.
- 145.Maktablarda jismoniy tarbiya darslarida asosan nimalarga e'tibor qaratiladi?
- 146.Rag'batlantirish jarayonida pedagogik talabning o'rni nimalarda aks etadi?
- 147.Didaktikaning maqsad va vazifalari. Didaktik kategoriyalarning mazmun-mohiyati.
- 148.Ta'limning amaliy metodiga ta'rif bering.
- 149.Xalq pedagogikasining tarbiya metodlari haqida ma'lumot bering.
- 150.Axloqiy tarbiyaning mazmun-mohiyati nimalarda aks etadi?
- 151.Tarbiyada nazorat, o'z-o'zini baholash va o'z-o'zini nazorat qilish metodlari haqida ma'lumot bering.
- 152.Ta'lim jarayoni mohiyati.
- 153.Ta'limning ko'rgazmalilik metodi haqida ma'lumot bering
- 154.Ijtimoiy ongni shakllantiruvchi metodlarga qaysi metodlar kiradi.
- 155.Tarbiyaning maqsadga yo'naltirilganligi va g'oyaviyligi deganda nimalarni tushunasiz?
- 156.Yosh avlodda oliy axloqiy sifatlarni shakllantirishning mazmuni nimalarda aks etadi?
- 157.Ta'lim tamoyillari va qonuniyatlar.
- 158.Ta'limning og'zaki bayon qilish metodlari haqida ma'lumot bering.
- 159.Odatlantirish va faoliyatda mashqlantirish metodlari haqida ma'lumot bering.
(misollar asosida)
- 160.Ta'lim va tarbiyaning o'zaro bog'liqligi nimalarda aks etadi?
- 161.Tarbiyaning ko'p qirrali jarayon ekanligiga ta'rif bering?
- 162.Ta'lim mazmunini tashkil etishning me'yoriy-huquqiy asoslari.
- 163.Ta'limda nazariyaning amaliyot bilan bog'liq bo'lishi tamoyili
- 164.Tarbiyada demokratik va insonparvarlik g'oyalarining ustunligi.
- 165.Pedagogik talab – tarbiya metodi sifatida.
- 166.Tarbiyaning uzoq muddatli jarayon ekanligini ta'riflang.
- 167.O'quv dasturlari, darslik va o'quv qo'llanmalari tavsifi.
- 168.Ta'limning ilmiy bo'lish tamoyili
- 169.Tarbiyada rag'batlantirish va jazolash metodlari.
- 170.Tarbiyada milliy, umumbashariy qadriyatlarning ustunligi.
- 171.Tarbiyaning ikki tomonlama aloqa jarayoni ekanligiga ta'rif bering.
- 172.O'quvchilarning o'quv faoliyatini nazorat qilish turlari, shakl va metodlari.
- 173.O'quvchilarning aqliy tarbiyasi.
- 174.Tarbiyada izchillik va tizimlilik tamoyili haqida ma'lumot bering.
- 175.Tarbiya jarayonining xususiyatlari haqida ma'lumot bering.
- 176.Ta'lim olganlikni nazorat qilish va tashxislash tamoyillari.
- 178.O'quvchilarning ilmiy dunyoqarashini shakllantirishning tarkibiy qismlari.
- 179.Tarbiyani mehnat bilan bog'lash tamoyili haqida
- 180.Tarbiyaning ijtimoiy muhitning obyektiv va sub'yekтив omillarga bog'liqligi qonuniyati haqida ma'lumot bering.
- 181.Zamonaviy didaktikada ta'lim metodlari tasnifiga turlicha yondashuvlar haqida ma'lumot bering.
- 182.Ta'limni tashkil etishning yordamchi shakllari.

- 183.Aqliy tarbiyaning maqsad va vazifalari nimalardan iborat?
- 184.Ta’lim turlari. Ta’limni tashkil qilish shakllari haqida tushuncha.
- 185.Darsning turlari va tuzilishi.
- 186.Fuqarolik tarbiyasining maqsad va vazifalari.
- 187.Tarbiyaning shaxsning rivojlanishi bilan birligi, o’zaro aloqadorligi va bog’liqligi qonuniyati haqida ma’lumot bering.
- 188.Ta’limni tashkil qilishning an’anaviy sinf-dars shakli.
- 189.Ta’limning individual shakli haqida
- 190.O’quvchilarga fuqarolik tarbiyasini berishda Davlat ramzlaridan foydalanish.
- 191.Sinf-dars tizimi haqida ma’lumot bering
- 192.Ta’limni tashkil qilishning noan’anaviy shakllari: o‘quv dialogi, munozara, didaktik o‘yinlar, trening va boshqalar.
- 193.Tarbiyada o’z-o’zini tarbiyalashning intensivligi deganda nimani tushunasiz?
- 194.Pedagogik qobiliyatlar haqida ma’lumot bering.
- 195.Pedagogik kuzatish metodi tavsiyi
- 196.Pedagogikaning boshqa fanlar bilan aloqasi va pedagogika fanlari tizimi
- 197.Axloqiy tarbiyaning mazmuni nimalardan iborat?
- 198.Faol ta’sirchan axloq haqida ma’lumot bering.
- 199.Tejamkorlik tarbiyasining mazmuni nimalarda aks etadi.
- 200.Iqtisodiy tarbiyaning mazmuni nimalarda aks etadi?

Asosiy va qo’shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar:

- 1.M.X.Toxtaxodjayevaning umumiyligi tahriri ostida. Pedagogika darslik.T.: O’zbekiston faylasuflari Milliy jamiyati, 2010.
2. Hoshimov K., Nishonova S. Pedagogika tarixi. Darslik. – “A.Navoiyn omidagi O’zbekiston Milliy kutubxonasi 2001.
3. Hoshimov K., Nishonova S., Inomova M., Hasanov R. Pedagogika tarixi.O‘quv qo’llanma – T.:O‘qituvchi1996.
4. Hoshimov K., C.Ochil. O’zbek pedagogikasi antologiyasi. O‘quv qo’ll. I-jild. – T.: O‘qituvchi1999.
5. Hoshimov K., C.Ochil. O’zbek pedagogikasi antologiyasi. O‘quv qo’ll. I-jild. – T.: O‘qituvchi,2010.
6. Ibragimov X.I., Abdullayeva SH.A. Pedagogika nazariyasi. Darslik. - T.: “Fan va texnologiyalar” nashriyoti, 2008.
- 5.Podlasiy I. P. Pedagogika V 2 kn. – M.: VLADOS, 2003 g.
- 6.Kaldibiyekova A.S., Xodjayev B.X. O‘quvchilarining bilish faolligini oshirish yo’llari – T.: TDPU, 2006 y.
- 7.Ishmuhamyedov R.J. Bolalarni tarbiyalash va sog‘lomlashtirish ishlarida pedagogik texnologiya (o’zbyek va rus tillarida). – T.: UDAP,2004 y.
- 8.Ishmuhamyedov R.J. Innovatsion texnologiyalar yordamida ta’lim samaradorligini oshirish yo’llari. – T.: TDPU, 2005 y.

Axborot manbaalari

1. www.jdpu.uz
2. www.pedagog.uz

3. www. Ziyonet. uz
4. www. edu. uz

“Pedagogik va psixologik fanlarni o‘qitish metodikasi”
FANI BO’YICHA

**Pedagogika va psixologik fanlarini o‘qitish metodikasi fanining predmeti,
maqsadi va vazifalari.**

Fanning o‘qitishdan maqsad- bakalavriat talabalarni pedagogik va psixologik fanlarini o‘qitish metodikasiga oid bilim, ko‘nikma va va malakalar bilan qurollantirish. Fanning vazifasi-bo‘lajak o‘qituvchilarini pedagogik va psixologik fanlarni o‘qitish metodikasining nazariy asoslariga oid bilimlar bilan qurollantirish, metodik jihatdan pedagogik jarayonni samarali tashkil etish uchun zarur ko‘nikmalarni egallash, pedagogik va psixologik fanlarning o‘ziga xosliklarini hisobga olgan holda zamonaviy texnologiyalarni keng doirada qo‘llay olishga yo‘naltirish, pedagogik va faoliyatni amalga oshirishda ijobiy va metodik savodxonlikka tayyorgarlikni shakllantirishdan iborat. Psixologiya fanlarini o‘qitish metodikasining predmeti, maqsad va vazifalari, psixologiya kursini tuzish uchun asos bo‘lgan tamoyillar, psixologiya fanlarini o‘qitish metodikasining qonuniyatları, o‘qitish tamoyillari, V.N. Karandashev bo‘yicha ta‘lim tamoyillari, o‘qitish tamoyili, eng muhim didaktik tamoyillar va oliy mакtabda o‘qitish tamoyillari

Pedagogik fanlar va ularning o‘ziga xosliklari.

Pedagogik fanlar tizimi va ularning o‘zaro aloqasi. Pedagogika sohalarining o‘ziga xos xususiyatlari. Rivojlantiruvchi ta’limning asosiy kontseptsiyalari tavsifi. Zankov, Elkonin va Davidov konsepsiyalari. Rivojlantiruvchi ta’ limning asosiy kontseptsiyalari tavsifi. Zankov, Elkonin va Davidov konsepsiyalari. Shaxsni rivojlantiruvchi ta’lim nazariyasini ishlab chiqishga zamonaviy yondashuvlar.

Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayoni yaxlit tizim sifatida.

Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayoni mohiyati va uning vazifalari. Ta’lim jarayonining tuzilishi o‘qituvchilarning vazifalari.

Pedagogik va psixologik fanlarni o‘qitish metodikasi fanidan savollar:

1. Pedagogika fanlarini o‘qitish metodikasi fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
2. Pedagogika fanlarini o‘qitish metodika tushunchasi.
3. Pedagogik fanlar va ularning o‘ziga xosliklari.
4. Pedagogik fanlar tizimi va ularning o‘zaro aloqasi.
5. Pedagogika sohalarining o‘ziga xos xususiyatlari.
6. Zamonaviy didaktik kontseptsiyalar.
7. Rivojlantiruvchi ta’limning asosiy kontseptsiyalari tavsifi
8. Shaxsni rivojlantiruvchi ta’lim nazariyasini ishlab chiqishga zamonaviy yondashuvlar.

9. Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayoni yaxlit tizim sifatida.
10. Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayoni mohiyati va uning vazifalari.
11. Ta’lim jarayonining tuzilishi.. o‘qituvchilarning vazifalari.
12. Bilish faoliyati va uning tuzilishi.
13. O‘qitish va o‘qish jarayonlari tavsifi, o‘quv jarayonida ularning o‘zaro bog‘liqligi.
14. Pedagogik fanlarni o‘qitish mazmuni.
15. Ta’lim nazariya (kontseptsiya)lari mazmuni.
16. Hozirgi zamon bosqichida ta’lim mazmunini belgilovchi muhim g‘oyalar (asoslar).
17. Pedagogik fanlar mazmunini tanlab olish tamoyillari.
18. Pedagogik fanlar mazmunini tanlab olish mezonlari.
19. Pedagogik fanlar mazmunini mezonlari .
20. Ta’lim mazmunini belgilovchi me’yoriy hujjatlar.
21. Davlat ta’lim standarti.
22. Pedagogik fanlar mazmunini belgilovchi me’yoriy hujjatlar.
23. Davlat ta’lim standarti. Ta’lim to‘g‘risidagi qonun.
24. Pedagogik fanlarni o‘qitish metodlari.
25. Ta’lim metodi va usullari tushunchalari.
26. Pedagogik fanlarni o‘qitish metodlari tasnifi.
27. Pedagogik fanlarni o‘qitish metodlari mohiyati.
28. Pedagogik fanlarni o‘qitish vositalari
29. Pedagogik fanlarni o‘qitish vositalari va ularning tasnifi.
30. Pedagogik fanlarni o‘qitish shakllari.
31. Ta’lim turlari va shakllari tavsifi.
32. Ta’limni tashkil etish tizimi.
33. Pedagogik fanlarni o‘qitishning asosiy shakllari.
34. Pedagogik fanlarni o‘qitishning yordamchi shakllari.
35. Pedagogik fanlarni o‘qitishda pedagogik texnologiyalaridan foydalanish.
36. Pedagogik fanlarni o‘qitishda pedagogik texnologiyalardan foydalanishning o‘ziga xosliklari.
37. Pedagogik fanlarni o‘qitishda pedagogik texnologiyalaridan foydalanish yo‘llari.
38. Pedagogik fanlarni o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish.
39. Pedagogik fanlarni o‘qitishda axborot texnologiyalardan foydalanishning o‘ziga xosliklari.
40. Pedagogik fanlarni o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish yo‘llari.
41. Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarini tashxis etish.
42. Ta’lim olganlikni tashxis etishning mohiyati.
43. O‘quv jarayonida nazorat va hisobga olish funktsiyalari.
44. Ta’lim olganlikni natijalarini tekshirish va baholash tamoyillari.
45. O‘quv faoliyati natijalarini hisobga olish turlari, shakl va metodlari.
46. O‘quv faoliyati natijalarini hisobga olish turlari.
47. Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning mustaqil ishlarini tashkil

etish.

48. Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning mustaqil ishlarini tashkil etish.
49. Mustaqil ish turlari.
50. Pedagogik fanlarni o‘qitishda matn tuzish texnologiyasi
51. Matn tuzish texnologiyasi.
52. Pedagogik fanlarni o‘qitishda matn tuzish texnologiyasidan foydalanish
53. Pedagogik fanlarni o‘qitishda muammoli ta’limni tashkil etish
54. Muommoli ta’lim texnologiyalafi.
55. Pedagogik fanlarni o‘qitishda muammoli ta’limni tashkil etish
56. Pedagogika fanlarini o‘qitish metodikasi fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
57. Pedagogika fanlarini o‘qitish metodikasining boshqa fanlar bilan aloqasi.
58. Pedagogik fanlar va ularning o‘ziga xosliklari.
59. Pedagogika sohalarining o‘ziga xos xususiyatlari.
60. Zamonaviy didaktik kontseptsiyalar.
61. Ushenskiy konsepsiysi. Makarenko konsepsiysi.
62. Bezpalko va J.Dyu konsepsiysi.
63. Pestoletze va Gerbard konsepsiysi.
64. Zankov konsepsiysi mohiyati.
65. Elkonin va Davidov konsepsiysi.
66. Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayoni mohiyati va uning vazifalari.
67. Pedagogik fanlarni o‘qitish mazmuni.
68. Bilish faoliyati va uning tuzilishi.
69. O‘qitish va o‘qish jarayonlari tavsifi, o‘quv jarayonida ularning o‘zaro bog‘liqligi.
70. Hozirgi zamon bosqichida ta’lim mazmunini belgilovchi muhim g‘oyalar.
71. Shaxsni rivojlantiruvchi ta’lim nazariyasini ishlab chiqishga zamonaviy yondashuvlar
72. O‘quvchilarning bilish faoliyati va uning tuzilishi.
73. Pedagogik fanlar mazmunini tanlab olish tamoyillari.
74. Pedagogik fanlar mazmunini tanlab olish mezonlari
75. Ta’lim to‘g‘risidagi Qonuni mazmuni va mohiyati.
76. Pedagogik fanlarni o‘qitish metod va vositalari
77. Pedagogik fanlarni o‘qitish shakllari.
78. Pedagogik fanlarni o‘qitishda pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish
79. Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarini tashxis etish.
80. Pedagogik fanlarni o‘qitishda ijodiy testlardan foydalanish metodikasi.
81. Pedagogik fanlarni o‘qitishda grafik organayzerlarning o‘rni.
82. Pedagogik fanlarni o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning mustaqil ishlarini tashkil etish.
83. Pedagogik fanlarni o‘qitishda foydalaniladigan mustaqil ish turlari va ularning

samaradorlik darajasi.

- 84.Seminar mashg‘ulotlari va ularga qo‘yiladigan didaktik talablar.
- 85.Amaliy mashg‘ulotlar va ulami tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari.
- 86.Pedagogik fanlarni o‘qitishda matn tuzish texnologiyasi.
- 87.Pedagogik fanlarni o‘qitishda ta’limning texnik vositalaridan foydalanish yo‘llari.
- 88.Tushintirishli-ko‘rgazmali ta’lim: afzalliklari va kamchiliklari.
- 89.Pedagogik fanlarni o‘qitishda muammoli ta’limni tashkil etish.
- 90.Pedagogik fanlarni o‘qitishda muammoli vaziyatlardan foydalanish metodikasi.
- 91.Pedagogik fanlarni o‘qitishda masofaviy ta’limdan foydalanish yo‘llari.
- 92.Pedagogik fanlarni o‘qitishda «Eng muhim tushunchalar» asosida mavzularni o‘zlashtirish texnologiyasi.
93. Tarqatma, interaktiv muammoli metodlardan; trening, babs, munozara shaklidan foydalanish metodikasi
94. O‘qituvchilik kasbining psixologik xususiyati.
95. Talabalar ta’lim faoliyati psixologiyasi.
96. Rivojlantiruvchi ta’limning asosiy kontseptsiyalari tavsifi.
97. Shaxsni rivojlantiruvchi ta’lim nazariyasini ishlab chiqishga zamonaviy yondashuvlar.
98. Ta’lim turlari va shakllari tavsifi.
99. Ta’limni tashkil etish tizimi.
100. Pedagogik fanlarni o‘qitishning asosiy shakllari.
- 101.Psxixologiya fanlarini o‘qitish metodikasi fanining predmati maqsad va vazifalari
- 102.Psxixologiya fanlarini o‘qitish metodikasi fani haqida tushuncha.
- 103.Metodika qonuniyatlar.
- 104.Psxixologiyani o‘qitish metodikasi.
- 105.Turli tamoyillar va ularning ahamiyati.
- 106.Psxixologiya fanini o‘qitish metodikasi fanining maqsadi va vazifalari
- 107.Talaba shaxsining o‘ziga xos xususiyatlari
- 108.Psxixologiya va uni o‘qitish metodikasi fani tamoyillari.
- 109.Psxixologiya fanini o‘qitish metodikasi fanining boshqa fanlar bilan aloqasi
110. Fanni o‘qitishda ko‘rgazmalarning ahamiyati
- 111.Sharq allomalari asarlarida o‘qitish usullari
- 112.Psxixologiya fanini o‘qitish metodikasi fanining predmeti
113. O‘qitish muammolari bo‘yicha allomalar fikrlari
114. O‘qituvchilik kasbiga qo‘yilgan talablar
- 115.O‘qituvchi psixologiyasi
- 116.Ta’lim jarayonining psixologik mazmuni
- 117.O‘quv faoliyatini tashkil etish shakllari
- 118.Dars va uning turlari
- 119.O‘zbekiston psixologlarining o‘qitish haqidagi fikrlari.
120. M.G.Davletshin: hozirgi zamon ta’limining asosiy yo‘nalishlari.
- 121.Psxixolog E.G`oziev tadqiqotlarida o‘qitish muammolari.
- 122.O‘qitish haqida boshqa psixologlarning fikrlari.

- 123.O'quv motivlari
- 124.Ta'lim psixologiyasi
- 125.Ma'ruza mashg'ulotning psixologik mohiyati
- 126.Ma'ruza mashg'ulotlarining turlari
- 127.Ta'lim jarayonida ma'ruza mashg'ulotlaridan foydalanish
- 128.O`qituvchi haqida buyuk mutafakkirlarning fikrlari.
129. O`qituvchining shaxsiy xislatlari, kasbiy bilimi, kasbga xos malakalari.
- 130.O`qituvchining gnostik va komunikativ qobiliyatları.
- 131.Diqqatni taqsimlash qobiliyati xaqida tushuncha
- 132.Oqituvchi kasbiga xos malakalar
- 133.O`quv faoliyati nazariyasining asosi
- 134.O`quv faoliyatining tuzilishi
- 135.Talabalar faoliyatini shakllantirish
- 136.O`quv faoliyati haqida tushuncha
- 137.Nazariya vaa maliyotning bog`liqligi xaqida tushuncha
- 138.Zankov, Elkonin va Davidov konsepsiyalari.
- 139.Talabalar faoliyati nazorati
- 140.Turli usullar haqida tushuncha.
- 141.So`zli usullar, savol-javob usuli, hikoya qilish usuli.
- 142.Qisqa va uzoq vaqt davom etadigan usullar.
- 143.O`quv faoliyati shakllari
144. O`qitishning interfaol usullarini
145. Nazariy psixologiya xaqida tushuncha
146. Psixologiya fanlarini o`qitishdagi metodlar.
- 147.Amaliy metodlar
- 148.Psixologiya mashg'ulotlarida talabalarning bilish faoliyatini tavsifnomasi
- 149.Masofali ta'lim
- 150.O`zlashtirilgan ma'lumotlarni mustahkamlash metodlari
- 151.Ta'limni tashkil etishning asosiy shakllari.
- 152.Dars tiplari.
- 153.Ma'ruza turlari.
154. Seminar mashg`ulotining psixologik tuzilishi.
- 155.Psixologiya o`qitish metodikasida inrefaol usullar.
- 156.Bahs usuli va uning ahamiyati.
- 157.Aqliy hujum usuli o`qitish usuli sifatida.
- 158.Davra stoli, ishbilarmon o`yinlar kabi usullar va ularning qo'llanilishi
- 159.Psixologiya kursining o`qitish vazifalari va tamoyili.
- 160.Psixik hodisalarni tushuntirish metodikasi.
161. Ko`rgazmalilik va tajribalar o`tkazish.
- 162.Psixologik bilimlarni qo'llashni talab etuvchi savollar-masalalar.
- 163.Oliy o`quv yurtlarida psixologiyani o`qitishning maqsadlari.
- 164.Nazariy psixologiyani tushuntirish metodikasi.
- 165.Amaliy psixologiyaning vazifasi va maqsadi.
- 166.Ko`rgazmalilik va uning ahamiyati
- 167.Psixologiya tarixiva uning mazmun mohiyati

- 168.Ma’ruzaga qo`yiladigan psixologik talablar
 169.Mustaqil faoliyatni tashkil etish jih
 170.Umumiy psixologiyani o`qitishning asosiy maqsadi.
 171.Psixologiyani o`qitishning turli variantlari.
 172.Talabalarga beriladigan o`quv topshiriqlari.
 173.P.Ya.Galperin nazariyasi.
 174.Psixologiya fanining predmeti haqidagi psixologlarning fikrlari.
 175.Psixologiya sohalarini o`qitish muammolarini.
 176.Pedagogik-psixologiya tarbiyaning psixologik muammolarini o`rgatuvchi sohasi sifatida.
 177.O`qituvchilik kasbiga zarur hislatlar.
 178.O`qituvchiningpedagogikqobiliyatlar.
 179.Ta’lim jarayonining psixologik asoslari
 180.Ta’lim jarayonini boshqarish.
 181.O’qish va aqliy rivojlanish.
 182.Psixologiyani o‘rganishda o‘quv mashg‘ulotlari taksonomiyasi
 183.Psixologiyani o‘qitishda nutqiy metodlar
 184.Emperik metodlar xaqida tushuncha
 185.Psixologiya mashg‘ulotlarida talabalarning bilish faoliyatini tavsifnomasi
 186.Masofali ta’lim
 187.Oliy o`quv yurtlarida psixologiyani o`qitishning maqsadlari.
 188.Nazariy psixologiyani tushuntirish metodikasi.
 189.Amaliy psixologiyaning vazifasi va maqsadi.
 190.Ijtimoiy psixologik trening
 191.Psixologiya fanlarini nazorat qilish va baholashni tashkil qilish
 192.Psixologiya fanlarini o‘qitishda bilimlarni nazorat qilish turlari
 193.Psixologiya fanlarin o‘qitishda bilimlarni nazorat qilish shakllari
 194.Psixologiya tarixi bo`limini o‘qitishda ma’ruzaga qo`yiladigan talablar.
 195.Ishbilarmon o‘yinlar usuli;
 196.Mustaqil faoliyatni tashkil etishda beriladigan topshiriqlar.
 197.Umumiy psixologiyani o`qitishning asosiy maqsadi.
 198.Psixologiyani o`qitishning turli variantlari.
 199.Talabalarga beriladigan o`quv topshiriqlari
 200.Yosh va pedagogik-psixologiyani o`qitishning maqsad va vazifalari.

Asosiy va qo`shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. M.Hamroyev, D.Muhamedova, D.Shodmonqulova, X. G‘ulomova,
2. Sh. Yo‘ldosheva Ona tili (darslik) MOLIYA- IQTISOD, Toshkent, 2007-yil.
3. 81.633.1 O-56 U-6793 (10 ta)
4. R.Ikromova, D.Muhamedova, M.Hamrayev Ona tilidan mashqlar to‘plami (o`quv qo`llanma) TDPU, Toshkent, 2009-yil 81.633.1 921994 I 37 (60 ta)
5. Jumaboev M. O‘zbek bolalar adabiyoti(darslik) –T.: O‘qituvchi, 2002
6. 83.8 (5O‘z) J 92 923869 (50)

7. Jumaboev M. O‘zbek bolalar adabiyoti(darslik) –T.: O‘qituvchi, 2012
8. 83.8 (5O‘z) J 92 923869 (50)
9. Ochilov M. Muallim qalb me’mori. – T.: O‘qituvchi, 2001.
10. Hasanboyeva O., Djamilova N. Pedagogik fanlarni o‘qitish metodikasi. – T.: 2008.
11. Kukushin V.S. Teoriya i metodika obucheniY. – Rotsov-na-Donu.: Feniks, 2005.
12. Kukushin V.S. Teoriya i metodika vospitaniY. – Rotsov-na-Donu.: Feniks, 2006.
13. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tadbiqiy asoslari. – T.: 2005.
14. Haydarov F.I. Xalilova N.I Psixologiya fanlarini o‘qitish metodikasi -T. Fan va texnologiyalar 2007

Qo`shimcha adabiyotlar

- 7.Abramova G.S. Prakticheskaya psixologiya: Uchebnoye posobiye. M.: Yekategrinburg, Akademiya, 1998, 365s.
- 8.Zimnyaya I.A. Pedagogicheskaya psixologiya: Uchebnik dlya vuzov. –M., Rech, 2002.-384s
- 9.Mavlonova R. va boshq. Pedagogika. – T.: O‘qituvchi, 2001.
- 10.Podlasiy I. P. Pedagogika. V 2-x kn. – M.: VLADOS, 2003.
- 11.Lixachev B. T. Pedagogika. - M.: Yurayt, 2003.
- 12.Slatsenin V.A., Isayev I. F., Shiganov YE. N. Obshaya pedagogika. V 2-x kn. – M.: VLADOS, 2003.
- 13.Toxtaxodjayeva M., Nishonova S., Hasanboyev J., Madyarova S., Kaldibekova A. va bosh. Pedagogika. – T.: Moliya, 2008.

Axborot manbaalari

- 1.<http://jdpu.uz>
- 2.<http://Ziyonet.uz>
- 3.<http://edu.uz>
- 4.www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O’z.MK)
- 5.<http://teoriy.ru>
- 6.<http://uni-vologda.ac.ru>
- 7.<http://pedlib.ru>
- 8.[http:// pedagog.uz](http://pedagog.uz)

PSIXOLOGIYA NAZARIYASI VA TARIXI FANI BO‘YICHA

Psixologiya nazariyasi va tarixi fani, uning predmeti, metodologiyasi, ilmiy-tadqiqot ob’yekti, metodlari

Psixolog kasbiy faoliyati, psixologiya fanining predmeti, maqsad vazifalari, psixologiya zamonaviy fanlar tizimida, psixika va uning evolyutsiyasi, ong va uning taraqqiyoti, faoliyatning psixologik tavsifi, bilish jarayonlari, shaxsning hissiy-irodaviy sohasi, shaxsning individual psixologik xususiyatlari to`g`risida bilimga; psixika borasidagi nazariyalarni, shaxs xususidagi kontseptsiyalarni, oliy psixik funktsiyalar borasidagi qarashlarni, xarakterga doir nazariyalarni, qobiliyatlar borasidagi nazariyalarni, emotsional hodisalar nazariyasini, psixologik tadqiqotlarni tashkil qilishni doir qonuniyatlar haqida ko’nikmaga;

- shaxsni o’rganishning metodologik asoslari, ongsizlik muammosi, aqliy operatsiyalarning asosiy turlari, shaxsning bilish jarayonlar, shaxs xususiyatlarini tadqiq qilish yuzasidan malakasiga ega bo’lishi kerak.

Talabalarni amaliyotchi psixologning kasbiy faoliyati va uning talablari, psixologik tarixi va uning shakllanish jarayoni, psixologiya fanining dolzarb masalalari, individ, shaxs, individuallik va shaxs psixik taraqqiyotining muammolari bilan tanishtirish, kasbiy faoliyatga doir masalalarini ongli ravishda tadqiq etish, psixologiyaga doir masalalarning yechimini topishda psixologiyaning imkoniyatlari mohiyatini tushuntirish va ularni qo’llay olishga o’rgatishdir.

Talabalarda psixologning kasbiy faoliyati, psixologiya tarixi, psixologiyaning mohiyati, psixika va ong tushunchalari, psixik jarayonlar, holatlar, xususiyatlar haqidagi bilimlar bilan qurollantirishdan iborat.

Kasblar va professionalizm mutaxassislikka kirish fanining asosiy tushunchasi sifatida

Kasb va professionalizm haqida, kasb haqida umumiy tasavvur, mutaxassis va havaskorlar psixologiya xususida, psixolog kasbini shakllanish tarixi. Amaliy psixologiya haqida umumiy tasavvur, psixologik yordam, psixologik himoya va psixologik yo’naltirish, amaliy psixologiyaning asosiy bo’limlari va tuzilishi, psixoprofilaktik ishlarning muhim vaziflari, psixodiagnostika amaliy psixolog faoliyatining yo’nalishi sifatida, psixokorreksiya haqida umumiy tushuncha, psixokorreksiyaning metod va usullariga umumiy tavsif, psixologik maslahatning nazariy va metodologik asoslari, psixologik maslahatning nazariy va metodologik asoslari, psixologik maslahatning metod va turlari, amaliyotchi psixolog ishining shakllari, psixolog ishining individual va guruhiy shakllarining qiyosiy tahlili, psixologik trening amaliyotchi psixologning metodi sifatida

Amaliyotchi psixologning faoliyat sohalari

Xalq ta’limi bo‘g‘inida psixologik xizmatning asosiy muammolari va vazifalari, oilaga psixologik yordam, oilalar bilan psixodiagnostik va psixokorreksion ishlarning o‘ziga xosligi. Amaliyotchi psixolog faoliyati samaradorligini baholash muammosi, amaliyotchi psixolog shaxsiga qo‘yiladigan muhim talablar, amaliyotchi psixolog faoliyatida o‘z-o‘ziga yordam muammosi, amaliyotchi psixolog ijodkor sifatida.

Psixologning kasbiy o‘zini o‘zi anglashning axloqiy jihatlari

Psixologiyada etnik muammolarni qayta ko‘rib chiqish darajasi va asosiy variantlari, psixologiyada muhim “etnik paradoks”, psixologiyaning ilmiytadqiqotchilik faoliyatining etnik muammosi, amaliyotchi psixologning “qiziqtiradigan” va asosiy etnik muammolari, psixolog faoliyatining muhim etnik tamoyillari, psixolog faoliyatida umuminsoniy qadriyatlar muammosi, psixolog-amaliyotchining muhim etnik yo‘nalishi

2-Modul

Psixologiya tarixi faniga kirish

Psixologiya tarixi fanining predmeti va metodlari. Psixologiyani rivojlanish borsqichlari. Psixologiyani rivojlanishining asosiy omillari va tamoyillari.

Psixologiyani dastlabki va o‘rta asrlarda rivojlanishi

Antik davrning psixologik nazariyalar. O‘rta asrlarda psixologiyaning umumiy tavsifi. V-XI asrlarda yevropa psixologiyasini rivojlanishi. Yangi davrda psixologiyani rivojlanishi va uning birinchi nazariyasi. Psixologiyada ratsionalizm va sensualizm.

XVIII-XIX asrlarda psixologiyani rivojlanishi

XVIII asr psixologiyasiga umumiyligi tavsif. Fransuz va nemis psixologiyasini rivojlanishi. Assotsiativ psixologiyani yuzaga kelishi va rivojlanishi. Assotsiativ psixologiyaning klassik nazariyasi. XIX asrning ikkinchi yarmida assotsiativ psixologiyani rivojlanishi. Eksperimental psixologiyani shakllanishi.

XIX –XX asrlarda xorijda psixologiyani rivojlanishi

Yangi psixologik maktablarni shakllanishi va rivojlanishi. Strukturalizm. Vyusburb maktabi. Fransuz psixologiya maktabi.

XX asrda psixologiyani rivojlanishi

Psixologiyada metodologik inqiroz. Bixevoirizmga umumiyligi tavsifnomasi. Neobixevoirizmni yuzaga kelishi va rivojlanishi. Geshtaltpsixologiyaga umumiyligi tavsif. Psichoanaliz va uning rivojlanishi. K.Yungning analitik psixologiyasi. Adlerning individual psixologiyasi.

XX asrning ikkinchi yarmida yangi yo‘nalishlarni yuzaga kelishi

Gumanistik psixologiyaga umumiyligi tavsif. Gumanistik psixologiyaning birinchi nazariyasi. Rodjers va Franklning psixoterapevtik va nazariy konsepsiysi. Genetik psixologiya. Rossiyada psixologiyani rivojlanishi.

3-Modul

Umumiy psixologiya fanining predmeti, vazifalari, metodlari

Psixologiya tarixi fanining predmeti va metodlari. Psixologiyani rivojlanish borsqichlari. Psixologiyani rivojlanishining asosiy omillari va tamoyillari.

Psixologiya zamonaviy fanlar tizimida

Ruh va ong haqidagi antik davr va o‘rta asrlardagi qarashlari. Introspeksiya metodi va o‘zini o‘zi kuzatish muammosi. Bixevoirizm xulq-atvor haqidagi fan. Psixikaning rivojlanish tarixi. Psixologiyaning boshqa fanlar bilan aloqasi. Psixologiyaning sohalari.

Psixika va uning evolyutsiyasi

Psixika haqida tushuncha. Hayvon psixikasining rivojlanishi. Ong va uning taraqqiyoti. Ong haqida tushuncha, inson psixikasini rivojlanishining tarixiy-madaniy

kontseptsiyasi. Inson psixikasining rivojlanishi. Inson psixikasining fiziologik asosi. Ongsizlik muammosi.

4-Modul

Faoliyat- Faoliyatning psixologik tavsifi. Faoliyatning psixologik nazariyalari. Faoliyatning operatsional-texnik jihatlari. Harakatlar fiziologiyasi va faollik fiziologiyasi.

Shaxs- Shaxs haqida tushuncha. Shaxs borasida biogenetik va sotsiogenetik nazariya. Shaxs shakllanishi va rivojlanishi. Shaxs nazariyalari.

Diqqat- Diqqatning haqida tushuncha. Diqqat turlari. Diqqat xususiyatlari. Diqqatning rivojlanishi.

5-Modul

Sezgi- Sezgi haqida tushuncha. Sezgi turlari. Sezgining xususiyatlari va tavsifi. Sensor adaptatsiya va sezgilarning o'zaro ta'siri. Sezgining rivojlanishi.

Idrok- Idrokning umumiy tavsifnomasi. Idrokning nerv-fiziologik asosi. Idrok xususiyatlari va turlari. Idrokning individual farqlari va uning rivojlanishi. Idrokda predmet va fon. Fazoni, vaqtini, harakatni idrok qilish.

Xotira- Xotira haqida tushucha va tavsifi. Xotira turlari. Xotira jarayonlari va mexanizmlari. Xotiradagi individual farqlar va rivojlanishi.

Xayol- Xayol haqida tushuncha va uning inson psixik faoliyatidagi roli. Xayol turlari. Xayoliy obrazlarni qayta ishlash mexanizmlari. Xayolning individual farqlar va rivojlanishi. Xayol va ijod.

Tafakkur- Tafakkur tabiat va uning turlari. Tafakkur shakllari. Tafakkurni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv. Aqliy operatsiyalarning asosiy turlari. Murakkab mantiqiy masalalarni echish va ijodiy tafakkur. Tafakkurning rivojlanishi.

Nutq- Nutq haqida tushuncha. Nutqning fiziologik asoslari. Nutqni o'rganishga nazariy yondashuv. Nutqning turlari. Nutqning rivojlanishi.

6-Modul

Iroda- Irodaviy harakatlar haqida tushuncha. Iroda borasidagi psixologik nazariyalar. Irodaviy harakatlarning fiziologik motivatsion asoslari. Irodaviy harakat tuzilishi va rivojlanishi.

Hissiyot- Hissiyotning umumiy tavsif va uning turlari. Hissiyotning fiziologik asosi va psixologik nazariyalar. Hissiyotning rivojlanishi va inson hayotidagi o'rni.

Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi- Shaxs yo'nalganligi va faoliyat motivi haqida tushuncha. Motivatsiya haqidagi nazariyalar. Motivatsion soha rivojlanishing asosiy qonuniyatları.

Qobiliyat- Qobiliyat haqida tushuncha. Qobiliyat rivojlanishi va individual farqlar. Inson qobiliyatining biologik asoslari. Qobiliyatning rivojlanishi.

Temperament- Temperament haqida tushuncha. Temperament haqidagi ta'limotlarning qisqacha mazmuni. Temperamentga psixologik tavsif va inson faoliyati.

Xarakter- Xarakter haqida tushuncha. Xarakterni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv. Xarakterning shakllanishi.

1. Kasb va professionalizm
2. Psixologiya tarixi fanining rivojlanish bosqichlari
3. Hozirgi zamon psixologiyasining ilmiy tadqiqot metodlari
4. Diqqat turlari
5. Faoliyat turlarini yozing
6. Shaxs borasidagi nazariyalar
7. Psixoprofilaktik ishlarning muhim vaziflari
8. Psixologiya tarixi fanining vazifalari
9. Psixologiyaning fanlar tizimida tutgan o'rni
10. Diqqatning xususiyatlari
11. O'yin faoliyati va uning shaxs kamolotidagi o'rni
12. Psixodiagnostika haqida tushuncha
13. Qadimgi Xindiston va falsafiy fikrlar
14. Hozirgi zamon psixologiyasining tuzilishi
15. Diqqatning nerv fiziologik asosi xaqida
16. Psixokorreksiya haqida umumiy tushuncha
17. Qadimgi Xitoy va falsafiy fikrlar
18. Psixologiyaning asosiy sohalari
19. Diqqatning buzilishi
20. Endopsixika va ekzopsisika haqida tushuncha
21. Psixologik maslahatning nazariy va metodologik asoslari
22. Vedalar ta'limoti xaqida
23. A.N.Leontyev nazariyasi
24. Diqqatning kuchi va barqarorligi
25. Faoliyatning interorizasiyasi va ekstrorizasiyasi
26. Psixologik trening n xaqida umumiy ma'lumot
27. Qadimgi Chorvak ta'limoti
28. Seskanuvchanlik va tropizmlar xaqida ma'lumot
29. Jahon psixologiyasida shaxs nazariyalari
30. Diqqatning bo'linishi
31. Maslahat berish jarayonida ota-onalar bilan olib boriladigan ishlar
32. Qadimgi Xitoydagi ijtimoiy-falsafiy fikr tarixida Konfutsiyning (551-479) qarashlari
33. Hayvonlarning instinctlarini
34. Faoliyatning o'zlashtirilishi va malakalarni egallash
35. Diqqatning ko'chuvchanligi xaqida tushuncha
36. Oilalar bilan psixodiagnostik va psixokorreksion ishlarning tashkil etilishi
37. Mazdak ta'limoti xaqidatushuncha
38. Hayvonlarning ko'nikmalari xaqida ma'lumot
39. Biogenetik nazariya
40. Diqqat borasidagi psixologik nazariyalar
41. Maktab psixologining ishi
42. Idealizm va uning g'oyalari
43. Hayvonlarning intellektual harakatlari
44. Malakalar hosil bo'lishiga xos qonuniyatlar

- 45.Sobiq sovet psixologiyasida shaxs ta'rifi
- 46.Tafakkur sifatlari
- 47.Miya va psixika
- 48.O'yin turlari va o'yin faoliyatining mazmunini
- 49.S.L.Rubinshteyn bo'yicha shaxs tuzilishi
- 50.Psixologning o'qituvchilar bilan hamkorlik ishlari
- 51.Qadimgi xitoy tibbiyot manbalari xaqida ma'lumot
- 52.Hayvonlarning individual xatti-harakatlari
- 53.Ta'lim faoliyati mazmunini yoriting
- 54.Shaxs, individ, individuallik
- 55.Psixologning individual ish tartibi
- 56.Psixikaning muhit va a'zolar tuzilishiga bog'liqligi
- 57.Amaliyotchi psixolog kasbining kasbiy-axloqiy talablari
- 58.Inson ongining rivojlanishi
- 59.Mehnat faoliyati mazmuni
- 60.Psixologiyada psixogenetik yondashuv
- 61.Buyuk ajdodlarimiz kasb-hunar to'g'risida
- 62.Faoliyat turlari
- 63.Abu nasr Forobiyning psixologik qarashlari
- 64.Nutqning xususiy funksiyalari haqida ma'lumot
- 65.Emotsional holatlar va ularning turlari.
- 66.Iroda bilan bog'liq xarakter xususiyatlari haqida ma'lumot
- 67.Nutq va tafakkurning bog'liqligi
- 68.Shaxsning irodaviy sifatlari haqida ma'lumot
- 69.Harakat motivlari va motivlar kurashi
- 70.Geniallik va talantlilik haqida
- 71.Irodaviy harakatlarning sifatlari
- 72.O'yin faoliyati va uning shaxs kamolotidagi o'rni
- 73.Irodaviy zo'r berish
- 74.Faol va passiv nutq haqida
- 75.Qobiliyat bilan iste'dodning o'sishi haqida ma'lumot
- 76.Xarakter to'g'risida umumiyl tushuncha
- 77.Xarakterning shakllanishida ijtimoiy muhitning roli
- 79.Ma'naviy hissiyotlar haqida tushuncha
- 80.Shaxsning individual psixologik xususiyatlari
- 81.Qobiliyatning rivojlanishi haqidagi konsepsiylar.
- 82.Idrokning nerv fiziologik asosi
- 83.Ixtiyoriy va ixtiyorsiz faollik to'g'risida tushuncha
- 84.O'yin faoliyatining mazmuni
- 85.Materianing yashash shakliga ko'ra idrok turlari
- 86.E.Krechmer shaxs tipologiyasi
- 87.Stress nima va uning turlari
- 88.Iordaning mustaqilligi
- 89.Esda saqlash va unutish xaqida
- 90.Xotiradagi individual farqlar

91. Xotira tasavvurlari
92. Xayol va uning turlari
93. Tafakkur operasiyalari
94. Analizatorlar va analizator apparati xaqida
95. Tafakkur shakllari
96. Pedagogik muloqot
97. Idroknning yangi qirralari
98. Maxsus qobiliyatlar
99. Xayolning analitik sintetik faoliyati
100. Faoliyatning interorizatsiyasi va ekstrorizatsiyasi
101. Psixologiyani rivojlanish borsqichlari.
102. Antik davrning psixologik nazariyalari.
103. Kasbiy faoliyatdan chetlashish.
104. Kasb psixologiyasining ob'ekti.
105. Amaliy psixologiyaning asosiy bo'limlari.
106. Eksperimental psixologiya haqida ma'lumot.
107. Psixologik jarayonlarni, insonning xususiyat va holatini o'rganadigan metodlar.
107. Psixologiya tarixi fani haqida tushuncha.
109. Ilk falsafiy fikrlar
110. Xitoydagagi ijtimoiy-falsafiy fikrning rivojiga katta hissa qo'shgan faylasuf haqida ma'lumot.
111. Psixologiya fanining falsafa tarkibida rivojlangan davri.
112. Psixologiya fanining tamoyillari.
113. Amaliy psixologiya haqida ma'lumot.
114. Psixologiyani rivojlanishining asosiy omillari va tamoyillari.
115. Antik davrning psixologik nazariyalari
116. O'rta asrlarda psixologiyaning umumiy tavsifi.
117. Yangi davrda psixologiyani rivojlanishi va uning birinchi nazariyasi.
118. Psixologiyada ratsionalizm va sensualizm.
119. Fransuz va nemis psixologiyasini rivojlanishi.
120. Amaliy psixologiyaning asosiy bo'limlari va tuzilishi
122. Psixolog ishining individual va guruhiy shakllarining qiyosiy tahlili
123. Psixologik trening amaliyotchi psixologning metodi sifatida.
124. Xalq ta'limi bo'g'inida psixologik xizmatning asosiy muammolari va vazifalari.
125. Amaliyotchi psixolog faoliyati samaradorligini baholash muammosi
126. Amaliyotchi psixolog ijodkor sifatida.
127. Amaliyotchi psixolog shaxsiga qo'yiladigan muhim talablar.
128. Psixokorreksiya haqida umumiy tushuncha.
129. Psixologik maslahatning nazariy va metodologik asoslari.
130. Psixologik trening amaliyotchi psixologning metodi sifatida
140. Psixologiya tarixi fanining predmeti va metodlari
141. Psixologiyani rivojlanishining asosiy omillari va tamoyillari.
142. XVIII asr psixologiyasiga umumiy tavsif
143. Eksperimental psixologiyani shakllanishi.
144. Yangi psixologik makteblarni shakllanishi va rivojlanishi

145. Neobixeviorizmni yuzaga kelishi va rivojlanishi
146. Adlerning individual psixologiyasi.
147. Gumanistik psixologiyaga umumiy tavsif
148. Genetik psixologiya.
149. Ruh va ong haqidagi antik davr va o‘rtta asrlardagi qarashlari
150. Psixikaning rivojlanish tarixi.
151. Psixologiyaning boshqa fanlar bilan aloqasi
152. Ong va uning taraqqiyoti.
153. Ong haqida tushuncha, inson psixikasini rivojlanishining tarixiy-madaniy kontseptsiyasi
154. Inson psixikasining fiziologik asosi
155. Faoliyatning psixologik nazariyalari
156. Faoliyatning operatsional-texnik jihatlari.
157. Shaxs borasida biogenetik va sotsiogenetik nazariya.
158. Ongsizlik muammosi.
159. Diqqat xususiyatlari
160. Diqqatning rivojlanishi.
161. Sensor adaptatsiya va sezgilarning o‘zaro ta`siri.
162. Sezgining rivojlanishi.
163. Idrokning umumiy tavsifnomasi
164. Idrokning nerv-fiziologik asosi.
165. Idrokda predmet va fon.
166. Xotira haqida tushucha va tavsifi
167. Xotira jarayonlari va mexanizmlari.
168. Xayolning individual farqlar va rivojlanishi.
169. Tafakkur tabiat va uning turlari
170. Aqliy operatsiyalarning asosiy turlari
171. Nutqni o‘rganishga nazariy yondashuv.
172. Nutqning turlari. Nutqning rivojlanishi
173. Irodaviy harakatlar haqida tushuncha.
174. Irodaviy harakat tuzilishi va rivojlanishi.
175. Hissiyotning umumiy tavsif va uning turlari
176. Hissiyotning fiziologik asosi va psixologik nazariyalari.
177. Hissiyotning rivojlanishi va inson hayotidagi o‘rni.
178. Shaxs yo‘nalganligi va faoliyat motivi haqida tushuncha.
179. Motivatsion soha rivojlanishining asosiy qonuniyatlari.
180. Qobiliyat rivojlanishi va individual farqlar
181. Inson qobiliyatining biologik asoslari
182. Psixologiyani rivojlanish bosqichlari
183. Yangi davrda psixologiyani rivojlanishi va uning birinchi nazariyasi.
184. Xotira jarayonlari va mexanizmlari.
185. Amaliyotchi psixolog ijodkor sifatida
186. Psixolog faoliyatida umuminsoniy qadriyatlar muammosi, psixolog-amaliyotchining muhim etnik yo‘nalishi
187. Xarakterning shakllanishi

188. Psixokorreksianing metod va usullariga umumiyl tavsif.
189. Psixokorreksiya haqida umumiyl tushuncha
190. Idrokning individual farqlari va uning rivojlanishi
191. Temperament haqidagi ta`limotlarning qisqacha mazmuni.
192. Temperamentga psixologik tavsif va inson faoliyati
193. Gumanistik psixologiyaga umumiyl tavsif.
194. Inson psixikasining fiziologik asosi. Ongsizlik muammosi.
195. Bixevoirizm haqida tushuncha..
196. Shaxs borasida biogenetik va sotsiogenetik nazariya.
197. Fransuz psixologiya maktabi
198. Rodjers va Franklning psixoterapevtik va nazariy konsepsiysi
199. XIX asrning ikkinchi yarmida assotsiativ psixologiyani rivojlanishi
200. Xarakterni o'rganishga nazariy va empirik yondashuv.

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

- 1.Karimova V. M. «Psixologiya» T.Sharq 2002y.
- 2.G'oziyev E. G'. «Umumiyl psixologiya» 1-2 tom. Toshkent-2002y.
- 3.Ivanov P.I., Zufarova M. «Umumiyl psixologiya» T.: O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati, 2008 yil
- 4.Xaydarov F.I., Xalilova N.I. «Umumiyl psixologiya» T.: Fan va texnologiyalar 2010 yil

Qo'shimcha adabiyotlar:

- 12.Davletshin M.G. «Umumiyl psixologiya» T.: TDPU 2002
13. Klimov Ye.A «Psixologiya» Spb.: Rech 2000.
14. Shakirova G.M. "Obshchaya psixologiya" T.: TGPU 2000.
- 15.Psychology as the Behaviorist Views it John B. Watson (1913) First published in Psychological Review, 20, 158-177
- 16.Michael W. Eysenck, Mark T. Keane Cognitive psychology. Psychology press USA, 2005 130 bet
- 17.J. A. Groegerd, Memory and Remembering (1997)

Izoh: Qo'shimcha adabiyotlar boshqa ilmiy kutubxonalarda mavjud.

Elektron ta'lim resurslari:

- 1.[http:// jdpu.uz](http://jdpu.uz)
- 2.<http://Ziyonet.uz>
- 3.<http://edu.uz>
- 4.www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK)
- 5.<http://teoriY.ru>
- 6.<http://uni-vologda.ac.ru>
- 7.<http://pedlib.ru>

BAHOLASH MEZONI

I. 5110900 – Pedagogika va psixologiya yo’nalishi talabalariga mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o’tkazish tartibi va baholash mezoni

Bitiruvchi kurs talabalari Pedagogik texnologiya, Pedagogika va psixologiya fanlarni o‘qitish metodikasi, Psixologiya nazariyasi va tarixi fanlaridan Davlat attestatsiyasi ko‘p variantli yozma shaklda o’tkaziladi. “Yozma” variantlarning har bir savol uchun javob 20 ball bilan baholanadi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to‘g‘ri va to‘liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to‘g‘ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **17,1 - 20 ball** oralig‘ida baholanadi;

- berilgan savolga to‘g‘ri javob yozilsa, savolning mazmuni to‘liq yoritilgan bo‘lsa, o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **14,1 - 17 ball** oralig‘ida baholanadi;

- berilgan savolga og‘zaki javob noto‘g‘ri yoki yuzaki yozilgan bo‘lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to‘liq yoritilmagan bo‘lsa, o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **11-14,1 ball** oralig‘ida baholanadi;

- berilgan savolga javob noto‘g‘ri yoki yuzaki javob berilsa, qo‘yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o‘zlashtirish ko‘rsatkichi 0 - 10,9 ball oralig‘ida baholanadi. (17,1-20 ball - a’lo, 14-17 ball - yaxshi, 11-14,1 ball - qoniqarli, 0-10,9 ball - qoniqarsiz).

Umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan Davlat attestatsiyasi bo‘yicha umumiyl o‘zlashtirish ko‘rsatkichi 2 dan 5 balgacha baholanadi (5 baho – a’lo, 4 baho – yaxshi, 3 baho – qoniqarli, 2 baho – qoniqarsiz) yoki baholash 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o’tkaziladi.

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	a’lo	“Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb topilganda
4	70-89,9	yaxshi	“Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb topilganda
3	60-69,9	qoniqarli	“Talaba olgan bilimini amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb

			topilganda
2	0-59,9	qoniqarsiz	“Talaba fan dasturini o’zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega emas” deb topilganda

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo‘yilgan bahodan norozi bo‘lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e’lon qilingan kundan e ’tiboran 24-soat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o‘rtasida baholash ballari bo‘yicha yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko‘rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.